

Imunologický ZPRAVODAJ

VYDÁVÁ ČESKÁ IMUNOLOGICKÁ SPOLEČNOST, Z. S.

WWW.BIOMED.CAS.CZ/CIS/

Česká imunologická
společnost

Ročník XXXIV (XLVIII)

Číslo 1, 2019

Imunologický zpravodaj vydává Česká imunologická společnost, z. s.
jako informační bulletin pro členy společnosti s finanční podporou Akademie věd ČR

Redakční rada: RNDr. Jiřina Bártová, CSc.
Jindřiška Emmerová
prof. RNDr. Blanka Říhová, DrSc.
prof. MUDr. Helena Tlaskalová-Hogenová, DrSc.
prof. MUDr. Zdenka Ulčová-Gallová, DrSc.
MUDr. Luca Vannucci, Ph.D.

Grafická úprava a sazba: Bohuslav Šír

Adresa: Česká imunologická společnost, z. s.
Vídeňská 1083, 142 20 Praha 4
cis@biomed.cas.cz

www.biomed.cas.cz/cis

Příspěvky do IZ přijímáme na adrese: cis@biomed.cas.cz

Příspěvky nebyly jazykově upraveny.

Imunologický zpravodaj je evidován u Ministerstva kultury ČR pod číslem MK ČR E 11167

ISSN 2533-6606

OBSAH

Zápis z jednání výboru ČIS 25. 4. 2019.....	4
Světový den imunologie 2019.....	5
Pozvánka – EFIS on TOUR.....	6
Oslavy a vzpomínky.....	6
Prof. Helena Tlaskalová-Hogenová – blahopřání.....	7
Prof. Václav Špičák – blahopřání.....	8
Doc. Vít Petrů – blahopřání.....	8
Prof. Ctirad John – vzpomínka Petra Šímy.....	9
Prof. Ctirad John – vzpomínka Heleny Tlaskalové-Hogenové.....	10
Prof. Ctirad John – vzpomínka Ludmily Prokešové.....	11
Blahopřání oceněným.....	12
Pozvánky.....	12

ZÁPIS Z JEDNÁNÍ VÝBORU ČESKÉ IMUNOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI, z. s., 25. 4. 2019

- 1) Dr. Vannucci podal stručnou zprávu o právě probíhajícím Dnu imunologie 2019. Bylo prezentováno cca 40 hostů. Všichni obdrželi tašky od jednoho ze sponzorů, v nichž mj. byla také informace o České imunologické společnosti, z. s. Na památku dostali také odznak ČIS. Den imunologie finančně podpořilo šest sponzorů, kteří poskytli celkem 41000 Kč.
- 2) Dr. Vannucci dále nastínil Den imunologie 2020. Měl by proběhnout napříč celou republikou, je třeba větší propagace. Dr. Vannucci zvažuje zařadit také kulturní a sportovní akce. Dr. Vannucci navrhl spoluorganizování Dne imunologie s ČSAKI. Po krátké diskuzi prof. Stříž sdělil, že návrh předloží výboru ČSAKI. Dr. Vannucci také navrhl možnost zařazení podobných odborných akcí konaných před či po datu Světového dne imunologie (29. 4.) ke Dnu imunologie v ČR.
- 3) Dr. Vannucci se dále zabýval popularizací imunologie jako takové: v místě pracoviště, Den imunologie zveřejnit prostřednictvím médií, propagovat formou stánků, interviewů apod. Dr. Kverka připomněl možnost podpory akcí ze strany EFIS.
- 4) Dr. Vannucci informoval o návrhu vytvořit pracovní skupinu EFIS pro sjednocení výuky imunologie na evropských univerzitách. Návrh byl předložen na jednání EFIS se zástupci všech evropských imunologických společností v březnu v Berlíně. Program by měl být vytvořen společně s univerzitami a zaměřen na přírodovědecké a lékařské fakulty. Vedoucím vznikající pracovní skupiny je prof. Alexandros Sarantopoulos ze Soluňské univerzity. Cílem návrhu EFIS je progresivní a jednotný program vedoucí k lepší komunikaci na univerzitách a mezi studenty, zejména v mezinárodních programech, jakým je např. ERASMUS. Výbor ČIS se zabýval otázkou, zda ČIS tento návrh podpoří. Po živé diskuzi se došlo k závěru, že je nutná aktivní spolupráce s univerzitami v ČR. Univerzity, MŠMT ČR, ČIS, ČSAKI musí vzájemně spolupracovat. Přítomní hlasovali pro zapojení ČIS do uvedeného programu s tím, že EFIS musí poskytnout potřebnou metodiku a podrobnější informace, dotazníky aj. Toto je první krok pro podporu organizace pracovní skupiny EFIS pro vzdělávání v imunologii.
- 5) Dr. Vannucci hovořil o EFIS TOUR a možnosti zapojení ČIS. Jedná se o návštěvu zástupců EFIS, jimž náklady na pobyt EFIS hradí. Dr. Vannucci zamýšlí pozvání na Týden vědy a techniky AV ČR, který proběhne v polovině listopadu. Z připomínek jednotlivých členů výboru vyplynulo, že v souvislosti s Týdnem vědy a techniky AV ČR by letos tato návštěva nebyla vhodná vzhledem k tématu: globální hrozby jako jsou klimatické změny, přírodní katastrofy apod. Zazněly návrhy na účast zástupců EFIS např. na Dnu imunologie 2020 nebo tuto návštěvu spojit s jinou akcí, např. při předávání cen ČIS na konci roku. Je třeba také zvážit personální zajištění (zařízení pobytu, doprovod, osobní program a pod.).
- 6) Dr. Vannucci připomněl konferenci MESIA 2019: 4th Meeting of Middle-European Societies for Immunology and Allergology, 28.–30. 11. 2019, Šamorín, Slovensko. Dále zmínil 24th World Congress of Advances in Oncology 2019, Sparta, Řecko, kde je speciální blok vyhrazen imunologickým laboratořím Mikrobiologického ústavu AV ČR, v. v. i. Aktivní účast na uvedeném kongresu se zařazuje do akcí ČIS pro rok 2019.
- 7) Příspěvky ČIS. Po vyzvání sekretariátem ČIS placení příspěvků probíhá a bude opět připomenuto. Byla zmíněna změna příspěvků na 100 a 300 Kč, případně i více. O této změně se bude hlasovat na příští schůzi výboru ČIS s platností od roku 2020.
- 8) Webová stránka ČIS. Vzhledem k tomu, že doména spadá pod biomed, který patří FgÚ AV ČR, v. v. i., bude třeba založit samostatnou doménu a najít pro ni vhodné pojmenování. Proto je třeba zjistit, co založení nové domény obnáší. Rovněž je třeba zvážit založení sociální sítě. Je také nutná úprava současné grafiky stránky.

Zapsala: Jindra Emmerová, sekretářka ČIS, z. s.

MUDr. Luca Vannucci, Ph.D., předseda ČIS, z. s.

SVĚTOVÝ DEN IMUNOLOGIE 2019

Česká imunologická společnost, z. s., pořádala 25. 4. 2019 seminář u příležitosti Světového dne imunologie. Zúčastnilo se téměř šedesát hostů z celé republiky a jako upomínku obdrželi logo ČIS v podobě kulatého odznaku. Po zahájení přítomní vyslechli následující přednášky:

Jitka Palich Fučíková, Cena Milana Pospíšila a Maria Campy

The prognostic and predictive role of immunogenic cell death markers in cancer biology

(Ústav imunologie 2. LF UK a FN Motol)

Irena Adkins, Cena Milana Pospíšila a Maria Campy

Severe, but not mild heat-shock treatment induces immunogenic cell death in cancer cells

(Ústav imunologie 2. LF UK a FN Motol, Sotio, a. s., Praha)

Ladislav Sivák, Cena Jaroslava Šterzla

Cílená terapie v překonávání mnohočetné lékové rezistence

(Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i.)

Iva Šplíchalová

TLR2 and manipulation of embryonic hematopoiesis

(Ústav molekulární genetiky AV ČR, v. v. i.)

Alena Fajstová

Kasein v dietě zvyšuje citlivost ke střevnímu zánětu stimulací střevních monocytů

(Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i.)

Kateřina Zachová

Surface-modified liposomes targeting DC for elicitation of antigen specific immune response

(Ústav imunologie LF UP, Olomouc)

Jindřich Kopecký

Checkpoint inhibitors: did we find the Holy Grail in oncology?

(Klinika onkologie a radioterapie FN Hradec Králové)

Hlavní přednáška Dne imunologie

Milan Raška

Molecular mimetics of antibody paratope as a promising approach for vaccine development

(Ústav imunologie LF UP, Olomouc)

Den imunologie vyhlásila poprvé Evropská federace imunologických společností (EFIS) 29. dubna 2005. Tato organizace nyní čítá již 35 národních společností. V roce 2007 byla rozšířena o imunologické společnosti působící i v dalších světadílech, a tak Mezinárodní unie imunologických společností (IUIS) vyhlásila 29. duben 2007 prvním Světovým dnem imunologie. Více na www.efis.org.

Den imunologie se uskutečnil za přispění sponzorů:

SANIGELATO, s. r. o.

POZVÁNKA

EFIS ON TOUR

8. listopadu 2019

Praha, kinosál v areálu Ústavů Akademie věd ČR v Praze 4-Krči
www.efis.org/immunology-meetings/efis-on-tour/efis-on-tour.html

OSLAVY A VZPOMÍNKY

Během několika uplynulých měsíců měla česká imunologie příležitost poblahopřát významným kolegům: prof. Heleně Tlaskalové-Hogenové (předsedkyně ČIS 2000–2006), prof. Václavu Špičákovi a doc. Vítu Petřu nejen k jejich životním jubileím (80, 90 a 75 let), ale také k jejich mladickému elánu, který stále vnášejí do imunologické komunity (národní i mezinárodní), mezi nové generace vědců a kliniků.

Jsou živým příkladem angažovanosti v porozumění a rozvíjení znalostí ve svých vlastních imunologických oborech, ve kterých dosáhli mnoha úspěchů, za něž byli mnohokrát oceněni. ČIS je na ně velmi hrdá!

Zároveň si připomínáme jednoho z nejvýznamnějších českých imunologů, který zemřel na konci minulého roku: prof. MUDr. Ctirada Johna, DrSc. Kdo měl příležitost se s ním setkat a mluvit, ví, jak velká byla jeho lidskost, intelektuální svěžest, hluboké znalosti, vědecká intuice, klinické nasazení. Jeho dědictví je v jeho příkladu, v generacích vědců a kliniků, které vzdělával, a v jeho knihách.

ČIS a já osobně srdečně blahopřejeme a děkujeme těmto významným kolegům za jejich velký přínos imunologii.

MUDr. Luca Vannucci, Ph.D., předseda ČIS, z. s.

Byla jsem oslovena, abych jako pamětník napsala pár řádků o naší Heleně, která v prosinci 2018 oslavila v záviděníhodné duševní i tělesné svěžesti své 80. narozeniny.

Helena je světově uznávanou imunoložkou, jejíž zaměření zahrnuje studium slizniční a vývojové imunity, zejména vliv mikrobioty při jejím vyžívání. Byla jedním z prvních vědců, kteří si uvědomili význam a účast mikrobioty při vzniku autoimunitních a nádorových chorob. Zabývá se imunopatologií střeva – celiakií a idiopatickými střevními záněty. V neposlední řadě se věnuje vlivu probiotik na vývoj zánětlivých onemocnění a je jednou ze zakládajících členek Společnosti pro probiotika a prebiotika.

Helena vystudovala Fakultu všeobecného lékařství Univerzity Karlovy v Praze a po absolutoriu v r. 1962 nastoupila jako sekundární lékařka do krajské nemocnice v Ústí nad Labem. Tam strávila dvě krušná léta.

Dostala se do prostředí, kam se její mladistvý elán a citlivá duše nějak nehodily. O to víc ji pak těšilo pracovat v Praze v Mikrobiologickém ústavu Československé akademie věd na oddělení imunologie, kam nastoupila jako doktorandka prof. Jaroslava Šterzla. Zjistila, že věda ji zajímá a naplňuje a brzy obhájila dizertační práci „Význam antigenů střevní mikroflóry ve vývoji imunity“. Helena byla školitelkou celé řady diplomantů a 21 úspěšně obhájených Ph.D. studentů z celého světa. Stále aktivně přednáší a vyučuje nejen v Akademii věd, ale také na lékařské a přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy.

V letech 1991–2004 byla vedoucí Sektoru imunologie a gnotobiologie MBÚ AVČR, v. v. i., a v té době jsem ji i já více poznala, protože zajížděla do naší gnotobiologické laboratoře častěji. Práce s bezmikrobními zvířaty zaujímají mezi jejími 200 vědeckými publikacemi významné místo a stejně jako její ostatní práce jsou hojně citovány. Napsala řadu učebnic a kapitol v mezinárodních imunologických sbornících. Jenom ve stručnosti se zmíním o jejích ostatních vědeckých aktivitách. Je členkou vědeckých rad univerzit, redakčních rad významných mezinárodních vědeckých časopisů, spoluorganizátorkou mezinárodně konaných konferencí, ale také výborů patientských sdružení, kterým pomáhá v jejich nelehkém údělu. Zabývá se popularizací imunologie a vystupuje v rozhlasovém Meteoru. Od roku 2005 je každoroční organizátorkou vědeckých konferencí (členka Advisory Committee of Old Herborn University Foundation) v Herbornu v Německu.

Za svou výzkumnou činnost obdržela celou řadu českých i zahraničních ocenění. Zde uvádím jenom některá z nich. V roce 2000 se stala členkou Učené společnosti ČR a v roce 2018 získala ocenění „Numisma Honoris Societatis Scientiarum Bohemicae“. Vědecká rada Univerzity Karlovy ji za významné celoživotní dílo v oblasti imunologie a mikrobiologie a dlouholetou vědeckou a pedagogickou činnost na Univerzitě Karlově za celoživotní zásluhy udělila zlatou pamětní medaili. Podobně byla oceněna i Českou imunologickou společností udělením „granátového imunoglobulinu“. Ze zahraničních ocenění uvádím medaili tokijské Nihon University.

Helena žije již 55 let ve šťastném manželství a se svým manželem Vlastou vychovali dvě děti a společně se radují z pěti vnoučat. Helena se ráda setkává se svými kolegy z celého světa a všichni na ni s láskou vzpomínají. Je velmi laskavý člověk, který se umí radovat z úspěchů svých kolegů a takových je opravdu málo.

Milá Helenko, my všichni Tví kolegové Ti ještě jednou blahopřejeme k narozeninám a přejeme hodně štěstí, zdraví a ještě hodně vědeckých úspěchů. Jsme moc rádi, že Tě máme.

Hana Kozáková, Laboratoř gnotobiologie Mikrobiologického ústavu AV ČR, v. v. i.

PROF. MUDR. VÁCLAV ŠPIČÁK, CSc., DEVADESÁTILETÝ

Česká imunologická společnost srdečně blahopřeje prof. MUDr. Václavu Špičákovi, CSc., k jeho významnému životnímu jubileu. Profesor Špičák patří mezi naše přední odborníky v oboru alergologie a klinické imunologie a je známý svými vynikajícími výsledky v léčbě astmatu u dětí. Díky jeho mimořádné odborné činnosti byla otevřena první dětská alergologická oddělení v Čechách a péče o astma je tak u nás jednou z nejlepších ve světovém měřítku. Byl iniciátorem a ředitelem České iniciativy pro astma (ČIPA o.p.s.) a získal mnoho národních a mezinárodních ocenění. Byla mu udělena hodnost Rytíře českého lékařského stavu. Profesor Špičák byl zvolen Ambasadorem GINA (Globální iniciativy pro astma) v roce 2017. Od roku 2008 vedl odborný časopis Alergie. Pan profesor je stále velmi aktivní v badatelské činnosti. Jeho nezapomenutelné výborné přednášky o moderní diagnostice a léčbě alergií zásadním způsobem přispívají k šíření moderních doporučených postupů v péči o alergiky. Ačkoliv hlavní životní náplní profesora Špičáka je alergologie, vždy zdůrazňuje spojení tohoto oboru s imunologií a podporuje vzájemnou interakci ČSAKI a ČIS, z. s.

Česká imunologická společnost, z. s., profesoru Václavu Špičákovi děkuje za jeho mimořádný a nesmírně cenný přínos české pediatrii a imunologii a přeje hodně sil a elánu do další činnosti.

MUDr. Luca Vannucci, Ph.D., předseda ČIS, z. s.

Doc. MUDR. VÍT PETRŮ, CSc., OSLAVIL V LEDNU 2019 SVÉ 75. NAROZENINY

Vít Petrů po maturitě v r. 1961 studoval na Fakultě dětského lékařství Univerzity Karlovy (FDL UK) v Praze, tam také v r. 1967 promoval. V letech 1971–1995 pracoval na dětské klinice FN Motol, kde přešel na alergologické oddělení pod prof. Václava Špičáka. Po I. (1972) a II. (1977) stupni atestace z pediatrie atestoval v roce 1997 z alergologie a klinické imunologie. V roce 1985 obhájil úspěšně kandidátskou disertační práci na téma Příspěvek k problematice těžce probíhajícího asthma bronchiale u dětí. Od října 1979 zastával doc. Petrů funkci odborného asistenta na FDL UK v Praze (I. dětská klinika – katedra nemocniční pediatrie), od r. 1990 do r. 1995 působil jako zdravotnický zástupce přednosta I. dětské kliniky FN v Praze-Motole. V r. 1993 byl jmenován docentem pediatrie. Od r. 1995 je přednostou Oddělení dětské alergologie a klinické imunologie v Nemocnici Na Homolce v Praze. Od r. 1995 do r. 2008 doc. Petrů pracoval ve funkci vedoucího lékaře Subkatedry alergologie a klinické imunologie Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví v Praze.

Je členem mnoha odborných společností doma i v zahraničí (Česká společnost alergologie a klinické imunologie, Česká imunologická společnost, Evropská akademie alergologie a klinické imunologie – EAACI, Americká akademie alergie, astmatu a imunologie – AAAAI). V roce 1990 byl doc. Petrů zvolen členem výboru České společnosti alergologie a klinické imunologie, později byl vědeckým sekretářem a v letech 2001–2017 byl jejím předsedou. Je také vedoucím redakční skupiny časopisu Výběrové agentury pro výzkum a vývoj, od r. 2017 je šéfredaktorem časopisu Alergie. Doc. Petrů publikoval více než 200 článků, skript a učebnic a knih Alergie u dětí.

Jeho přátelská povaha, energie a komunikační schopnosti z něj dělají skvělého učitele a klinika, který je uznáván studenty, kolegy i pacienty.

Je nám potěšením panu docentovi Petrů k jeho životnímu jubileu poblahopřát a zároveň mu popřát hodně sil a energie do dalších let.

MUDr. Luca Vannucci, Ph.D., předseda ČIS, z. s.

PROF. MUDr. CTIRAD JOHN, DRSc. VZPOMÍNKA NA ČESKÉHO MIKROBIOLOGA, IMUNOLOGA A PEDAGOGA CTIRADA JOHNA

Profesor MUDr. Ctirad John, DrSc., velký český mikrobiolog a imunolog, Rytíř českého lékařského stavu se narodil 15. srpna 1920 v Čičenicích u Vodňan a zemřel v Praze 12. října 2018 ve věku devadesáti osmi let. V roce 1939 začal studovat Lékařskou fakultu Karlovy univerzity v Praze, ale studium medicíny kvůli uzavření vysokých škol během Protektorátu dokončil až v roce 1949. Po ukončení studia začal pracovat jako asistent na Ústavu lékařské mikrobiologie a imunologie fakulty všeobecného lékařství Karlovy univerzity u profesora Františka Patočky. Téma jeho kandidátské práce „Patogeneza a imunogeneza brucelózy“ pak na dlouho určilo jeho další zaměření. Vypracoval diagnostiku a originální způsob terapie této závažné nemoci, což velkým dílem přispělo v letech 1960–1964 k jejímu vymýcení. Tím se zařadil mezi mezinárodně uznávané odborníky na tuto problematiku. Byl jmenován do komise expertů SZO pro potírání brucelózy a tuto funkci vykonával po 10 let. V roce 1960 byl na základě úspěšné, už výrazně imunologicky zaměřené práce „Studie protilátkové tvorby při infekci novorozeneckých mláďat a při agamaglobulinemii“, jmenován docentem (profesorem mohl být jmenován až v roce 1990, po pádu režimu). V roce 1961 odjel na studijní pobyt k profesoru Pierre Grabarovi do Pasteurova ústavu, kde se seznámil také s vynikajícím fyziologem André Lwoffem, biochemikem Jacquesem Monodem a genetikem François Jacobem, pozdějšími nositeli Nobelovy ceny. V Paříži však nežil jen vědou, ale seznamoval se i s jejím kulturním ovzduším, navštěvoval výstavy a divadla. Umělecké prostředí Paříže jej nespasmatelně ovlivnilo.

Po návratu pracoval Ctirad John dále na výzkumu a eradikaci brucelózy a na přípravě a výrobě auto-vakcín. Věnoval se také výzkumu kandidózy vyskytující se po léčbě antibiotiky, deficitu imunity a infekcemi vyvolanými stafylokoky. Své výsledky publikoval v českých i zahraničních odborných periodikách. Napsal řadu kapitol do Patočkovy „Lékařské mikrobiologie“ (1970, 1972) a spolu s imunologem Karlem Nouzou vynikající monografii „Imunologie a medicína“ (1972, 1976), s Jiřím Strejčkem „Základy obecné a klinické imunologie“ (1976), s Jitkou Procházkovou „Vybrané diagnostické metody lékařské imunologie“ (1986), a opět s Karlem Nouzou knihu „Imunologie zdraví a nemoci“ (1987).

Po odchodu prof. Patočky do penze vedl Ctirad John Ústav lékařské mikrobiologie a imunologie po řadu let (1969–1981), později také Katedru mikrobiologie (1981–1987) a po roce 1987 působil jako vědecký pracovník v Laboratoři pro speciální lékařskou mikrobiologii a imunologii. Při tomto výzkumném a pedagogickém vytížení stačil vykonávat řadu mnoha dalších odborných funkcí (např. na Ministerstvu zdravotnictví, v Grantové agentuře a ve vědeckých ústavech a redakčních radách našich i zahraničních odborných periodik). Byl také zakládajícím členem Učené společnosti České republiky. Získal nespočet ocenění a vyznamenání (Stříbrnou medaili Karlovy univerzity, Stříbrnou plaketu J. E. Purkyně ČSAV, Zlatou plaketu J. E. Purkyně AV ČR, Čestnou oborovou medaili J. E. Purkyně AV ČR, Zlatou medaili Univerzity J. E. Purkyně, Medaili a Cenu Josefa Hlávky, Purkyňovu medaili České lékařské společnosti a Granátový imunoglobulin, nejvyšší ocenění udělované Českou imunologickou společností). K jeho nejvýznamnějšímu ocenění patří jmenování Rytířem českého lékařského stavu.

Závěrem je možno s obdivem říci, že osobnost Ctirada Johna neobyčejně silně ovlivnila řadu generací mediků, lékařů a dalších odborných pracovníků. Byl také uznávaný pedagog a didaktik a nesmí se také zapomenout, že byl i úspěšným autorem a spoluautorem řady knih, učebnic a publikací seznamujících laiky i odborníky s problematikou mikrobiologie a imunologie. Zůstane proto velkým vzorem jak pro příští generace lékařů tak i univerzitních pedagogů a výzkumných pracovníků.

*Za pracovníky Laboratoře imunoterapie Mikrobiologického ústavu AV ČR, v. v. i.,
ozpomínal Petr Šíma*

Prof. John mne jako laskavý a respektovaný učitel doprovázel od doby mých studentských začátků. Jeho laskavost se projevila již při mé zkoušce z lékařské mikrobiologie, kterou přednášel a zkoušel přednosta tohoto pracoviště, velice přísný prof. František Patočka. Dostala jsem se do úzkých při druhé zkušební otázce. Vzhledem k tomu, že mne imunologie zajímala již tehdy, zvládla jsem první otázku z oblasti imunologie, podle prof. Patočky, lépe než na výbornou. Druhá otázka, kterou jsem si vytáhla, však byla z oblasti systematiky (bakteriální taxonomie), ke které jsem měla, pro svou neschopnost zapamatovat si bez logiky názvy zařazených bakterií, naprosto negativní vztah. Ve chvíli mého

propadu vstoupil do pracovny prof. Patočky pan docent John a prof. Patočka si stěžoval na mé znalosti v této oblasti, přičemž vyzdvihl správnost mé odpovědi na první imunologickou otázku. Pan prof. John tehdy neváhal odpovědět, že mne zná, že mám velký zájem o obor a sedávám při přednáškách v první řadě. Tím se mu podařilo přesvědčit přísného pana prof. Patočku tak, že mi nakonec odpustil mou neznalost v bakteriologii a zapsal mi k mému překvapení do indexu výbornou.

Měla jsem radost, když jsem se po dvouleté klinické práci v nemocnici v Ústí nad Labem, kam jsem po promoci nastoupila na umístěnkou, znovu, po úspěšném konkursu na Imunologické oddělení Mikrobiologického ústavu ČSAV, vedené prof. Šterzlem, setkala s panem prof. Johnem. Během mé aspirantury jsme pana profesora potkávali na seminářích a měli možnost diskutovat. Prof. John se stal i oponentem mé kandidátské disertační práce. Jeho otázky a poznámky obsažené v posudku byly tak, jako vždy, přesně formulované, a přitom se téměř básnický dotýkaly základních otázek života. Zaměření lékařské mikrobiologie, v jeho pojetí, na interakci mikrobů s hostitelem, jeho přesvědčení o úloze mikroorganismů při vzniku infekčních i neinfekčních chorob a nadšení pro možnosti manipulace mikrobioty (probiotika) mi byly velmi blízké.

Ráda bych zdůraznila a připomenula, že prof. John celý život podporoval vzájemnou spolupráci pracovišť Univerzity Karlovy s teoreticky zaměřenými ústavu Československé akademie věd. Toho jsme si vážili zejména v devadesátých letech po politické změně - sametové revoluci, kdy se i na nejvyšších místech objevily snahy o zrušení Akademie („vždyť ústavy Akademie byly založeny podle sovětského vzoru“). Vztahy mezi mikrobiologií a imunologií 1. lékařské fakulty UK a Mikrobiologického ústavu ČSAV byly právě zásluhou prof. Johna, ale i klinických imunologů (např. prof. Fučíková, prof. Bartůňková), výborné. My, pracovníci Akademie, jsme přednášeli na lékařské fakultě a odborná spolupráce mezi laboratořemi MBÚ a 1. LF UK, které vyústily do společných publikací, byla samozřejmostí. To je dokumentováno i mojí osobní zkušeností. Jsem prof. Johnovi vděčná za to, že mne, byť pracovníka Akademie, doslova donutil s pomocí děkana lékařské fakulty podat habilitační práci a stál i za mou profesurou.

Několikrát jsem měla možnost cestovat vlakem s panem prof. Johnem a kolegy na mikrobiologické a imunologické konference. Byl výborným společníkem, který nás bavil zajímavým vyprávěním, vtipy, svými zážitky a udivoval kulturními znalostmi. Charakteristická byla přátelská atmosféra, kterou dovedl navodit, a která byla pro nás zvláště důležitá v době, kdy panovala všeobecná nesvoboda a skepse. Svým charismatickým vystupováním a láskou k oboru imunologie získával nejenom studenty, ale přesvědčil o důležitosti a kráse imunologie i lékaře různých oborů. Také v době, kdy byl prof. John již v důchodu, docházel na fakultu a účastnil se často imunologických a mikrobiologických akcí, které byly organizovány na půdě fakulty nebo na Akademii. I v posledních letech jeho života strávených v nemocnici, kdy ho tělo přestalo poslouchat, byl vždy plný zájmu o odborné i kulturní dění a pokaždé nás při návštěvě překvapoval svou neuvěřitelnou pamětí.

Helena Tlaskalová-Hogenová, Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i.

S LÁSKOU VZPOMÍNÁME NA PANA PROF. MUDR. CTIRADA JOHNA, DRSc.

V úzkém kontaktu s prof. Johnem jsem prožila 37 let. Léta jsme se vídali téměř denně v ústavu (původně Ústav pro lékařskou mikrobiologii a imunologii, nyní Ústav imunologie a mikrobiologie 1. LF UK), v posledních čtyřech letech Ctiradova života občas v nemocnici. Ctirad John byl velmi váženou a respektovanou osobností ve vědeckém a univerzitním životě a nyní, krátce po jeho smrti, můžeme číst řadu nekrologů uvádějících hlavní události jeho profesního života a vyzdvihujících jeho celoživotní úspěchy a zásluhy. Prof. John pracoval a učil celý život na 1. LF UK, byl její výraznou postavou a pro svou aktivní účast na životě fakulty a pro svou vynikající paměť byl autentickým svědkem proměn a vývoje fakulty od roku 1945. Ctirad John byl skvělým pedagogem. Přednášel mikrobiologii a imunologii a zasloužil se o vznik a rozvoj oboru imunologie na 1. lékařské fakultě. Byl výborným řečníkem a jeho přednášky byly velmi oblíbeny. Vzbudil lásku k imunologii u mnoha studentů a řada českých a slovenských imunologů jej pokládá za svého učitele a velmi si ho váží. Oponoval řadu disertačních prací a jeho vystoupení bylo ozdobou každé obhajoby.

V současné době, kdy se setkáváme s dlouhými výčty vědeckých, pedagogických a společenských aktivit prof. Johna, bych chtěla zavzpomínat hlavně na jeho laskavou osobnost, která ovlivnila a prozářila náš život v ústavu. Ctirad žil, zejména poté, co byl osvobozen od řady povinností spojených s vedením ústavu, intenzivně se svou laboratoří, která se později stala součástí Oddělení obecné imunologie. Na našem oddělení měl po skončení přednostování svou pracovnu a myslím, že se u nás cítil doma. Dokud mu to zdraví dovoľovalo, docházel prof. John do ústavu, přispíval nám svou radou a entusiasmem. Vždy uměl povzbudit a rád pochválil. Se zájmem sledoval naši práci a rád se zúčastnil i našich společenských aktivit. Do konce života ho zajímalo, co se v imunologii děje a jak se vede jeho následovníkům. Vždy měl hezký vztah ke studentům a mladým spolupracovníkům, kterým uměl se zájmem naslouchat. Byl velmi oblíben a respektován u našich doktorandů.

Ráda vzpomínám na řadu společných aktivit naší laboratoře, kterých se prof. John vždy, řekla bych s radostí, účastnil. Absolvovali jsme různé výlety - např. do Kutné Hory, na Levý Hradec, na Svatou Horu, do Dvořákovy Vysoké, do Žďáru nad Sázavou. Zvláště nezapomenutelný byl výlet do Prachatic, kde nás, celé oddělení, prof. John hostil celý víkend ve svém domě a se zaujetím nás provázel po městě a okolí. Účastnil se našich vánočních besídek, do jejichž kulturního programu někdy sám přispěl a vždy se radoval z dárek, které vyhrál v tombole, z vystoupení našich dětí a ze setkání s bývalými spolupracovníky. Mám velmi živé vzpomínky na oslavu jeho devadesátin, kdy nás všechny fascinoval svým elánem a živým zájmem o současné dění. Prof. John nechtěl velikou celofakultní oslavu, proto se vše odbývalo jen v našem ústavu. Ctirad si přál, aby se při této příležitosti dozvěděl co nejvíce o současné činnosti ústavu. Trochu jsme se na to připravovali, ale režie se nám poněkud vymkla z ruky, protože Ctirad vše sám koordinoval, vedl diskusi a všechny ohromil svým temperamentem a širokým přehledem o dění v mikrobiologii a imunologii.

Ludmila Prokešová, Ústav imunologie a mikrobiologie, 1. LF UK

ČESKÁ IMUNOLOGICKÁ SPOLEČNOST, Z. S., BLAHOPŘEJE OCENĚNÝM:

MUDr. Luca Vannucci, Ph.D.

Ufficiale della Stella di Italia Důstojník Řádu italské hvězdy
Vyznamenání, které je vyhrazeno Italům žijícím v zahraničí a zahraničním občanům.

PharmDr. Jitka Palich Fučíková, Ph.D.

Česká hlava v kategorii Invence

prof. MUDr. Helena Tlaskalová-Hogenová, DrSc.

Numisma Honoris Societatis Scientiarum Bohemicae Medaile za zásluhy o rozvoj vědy
Učené společnosti ČR
Zlatá medaile Univerzity Karlovy

Pozvánky

European Society for Immunodeficiencies: Malignancy and PID (ESID 2019)

September 18–21, 2019

Square Brussels Convention Centre, Brussels, Belgium

www.esidmeeting.org

20th International Summer School on Immunology – FEBS Advanced Course Immune System: Genes, Receptors and Regulation

September 21–28, 2019

Hvar, Croatia

www.immunology2019.febsevents.org

XXXVI. Sjezd Slovenské a České společnosti alergie a klinické imunologie

2.–5. října 2019

Vysoké Tatry, Slovensko

www.cls.cz/detail-akce?id=8842

24th World Congress on Advances in Oncology

October 10–12, 2019

Sparta, Řecko

www.eacr.org/meeting/24th-world-congress-on-advances-in-oncology-and-24th-international-symposium-on-molecular-medicine

17th International Congress of Immunology

October 19–23, 2019

Beijing, People's Republic of China

www.iuis2019.org

MESIA 2019, 4th Meeting of Middle-European Societies of Immunology and Allergology

28.–30. listopadu 2019

Šamorín, Slovensko

www.mesia2019.sk